

Kas yra pragulos?

Pragulos – tai odos, paodžio, raumenų, kaulų pažeidimai ir nekrozės, išsivystančios bet kurioje kūno vietoje, kurioje arti paodžio yra kaulas, kai ta vieta nuolat spaudžiama ar trinama. Pragula yra ilgalaikio spaudimo pasekmė.

Kam gali atsirasti pragulos?

Pragulos gali atsirasti tiek jaunesniems, tiek vyresniems žmonėms.

Pagrindinės pragulų susidarymo priežastys:

- kraujotakos sutrikimai;
- sumažėjęs judrumas;
- sumažėję jutimai;
- odos trynimasis;
- drėgmė;
- bloga mityba;
- amžius;
- kūno sudėjimas;
- patiriamas kūno vietų spaudimas.

Pirmasis ženklas, kad pradeda vystytis pragulos, kai odos paraudimas tam tikroje vietoje neišnyksta ilgiau nei pusvalandį.

1 laipsnio pragula

Pasireiškia odos paraudimu, pamėlynavimu. Išnyksta, kai oda nebespaudžiama. Klaida: labai dažnai į 1 laipsnio pragulą nekreipiama dėmesio, taip sudaromos sąlygos giliau esančių audinių pažeidimui.

2 laipsnio pragula

Pasireiškia išoriniu odos patinimu, skausmingumu, pažeidžiamas epidermis, stebimas paviršinis odos išopėjimas, įtrūkimas paraudimas. Nepraeina, kai spaudimas sumažėja.

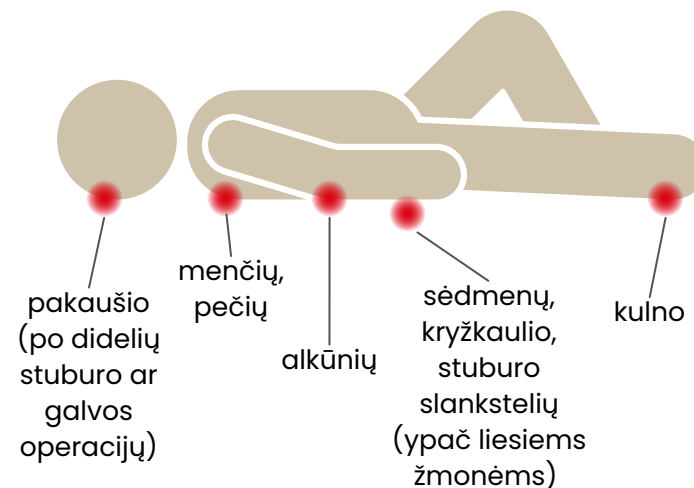
3 laipsnio pragula

Pasireiškia giliu odos pažeidimu iki poodinio audinio, patinimu, paraudimas; žaizdos dugnas gali būti užpildytas irstančiais audiniais (geltona mase) arba raudona granuliacija, išopėjimas apima gilesnius audinius.

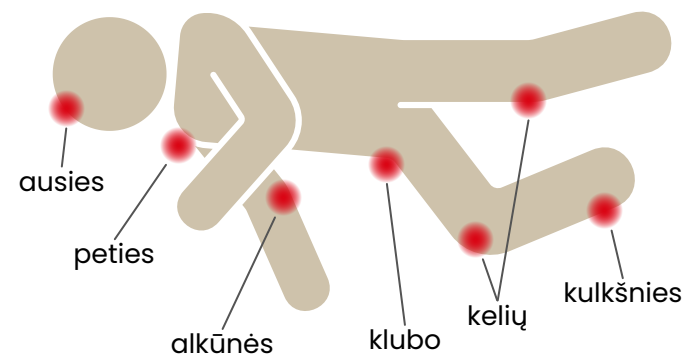
4 laipsnio pragula

Labai išsivysčiusios pragulos, audinių apmirimas išsiplečia iki raumenų, gali sukelti kraujo užkrėtimą, išopėjimas apima raumenis ir kaulus.

Gulint ant nugaros pragulos formuojasi ant:

Gulint ant šono pragulos formuojasi ant:

Prisiminkite, kad kuo stipriau ir ilgiau spaudžiama oda, tuo greičiau išsivysto pažeidimas. Užtenka dviejų valandų, kad pakitimai atsirastų sveikuose audiniuose.

Ligonis turėtų kuo trumpiau gulėti ar sėdėti vienoje padėtyje:

- ligonį vartykite;
- jei lovoje gulintis ligonis gali judėti, paaiškinkite jam, jog jis privalo pats dažnai keisti kūno padėtį;
- prie lovos virš galvos pakabinkite trapeciją – į ją rankomis įsikibęs ligonis, galės aukštyti pakelti sėdmenis ir savarankiškai pakeisti kūno padėtį.

Stenkitės sumažinti spaudimą ten, kur atsikišę kaulai. Tam turi būti naudojamos slaugos priemonės:

- funkcinės, mobilios lovos, kad būtų galima keisti ligonio kūno padėtį;
- specialūs čiužiniai, lėtinantys pragulų susidarymą;
- pagalvėlės kulnų, dubens, alkūnių pragulų profilaktikai.

Apvalių (riestainio tipo) pagalvėlių negalima naudoti kulnų srityje, nes jos didina spaudimą į aplinkinius audinius.

Venkite tempimo, trinties:

- sodindami ligonį į kėdę, pirmiausia jį pakelkite, bet netraukite arba nevilkite;
- gulintį ligonį kelkite naudodami slidžias paklodes arba lentą;
- patalynės raukšlės visada turi būti išlygintos, patalynė sausa.

„Plėšimo“ jėga: plėšimas gali atsirasti, kai pacientas slenka į lovos galą, jei per daug pakeltas galvūgalis (daugiau nei 30 laipsnių kampu) arba netinkamai keliant ligonį.

Tinkamai prižiūrėkite odą:

- naudokite švelnų muilą;
- odą nusausinkite švelniai patapšnodami, odos netrinkite;
- jei oda sudrėko, tuojau valykite – oda visą laiką turi būti sausa ir švari;
- jei ligonis nelaiko šlapimo ar išmatų, odai apsaugoti naudokite apsauginį kremą, dažnai maudykite;
- jei lova užteršta, iš karto pašalinkite išmatas, šlapimą ar maisto likučius;
- dažnai keiskite patalynę ir drabužius.

Stiprinkite ligonio organizmą:

- užtikrinkite pakankamą maisto medžiagų (baltymų), mineralų, vitamino C ir skysčių kiekį;
- maistas turėtų būti subalansuotas, lengvai kramtomas ir ryjamas;
- rekomenduojama valgyti daug geležies turinčio maisto produktų: mėsos, kiaušinių trynių, žalių daržovių, salotų;
- rekomenduojama vengti saldumynų, gyvulinių riebalų, mažinti druskos kiekį.

„Visada lengviau nuo pragulų apsaugoti negu vėliau jas prižiūrėti ir gydyti.“